

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėjų nuomonė dėl Civilinio proceso kodekso
pakeitimo projekto

2020-03-05

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėjai susipažino su 2020-02-25 Seime registruotu Teisingumo ministerijos pateiktu Civilinio proceso kodekso pakeitimo projektu dėl CPK 27 straipsnio pakeitimo, kuriuo siūloma nustatyti, kad apylinkių teismai nagrinėja bylas, kuriose ginčo suma iki 100 000 Eur, ir kategoriškai su juo nesutinka.

Teisingumo ministerijos aiškinamajam rašte nurodyta, kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimų parengimą paskatino susiklosčiusi faktinė situacija, kai civilinės bylos pirmąją instanciją apygardų teismuose yra nagrinėjamos žymiai lėčiau nei apylinkių teismuose: 2018 metų duomenimis, apygardų teismuose civilinės bylos pirmąją instanciją išnagrinėjamos vidutiniškai per 292 dienas, kai apylinkių teismuose civilinės bylos vidutiniškai išnagrinėjamos per 92 dienas. Atitinkamai trumpesni ir civilinių bylų nagrinėjimo apeliacine instancija terminai: 2018 metų duomenimis, apygardų teismuose apeliacine tvarka bylos išnagrinėjamos vidutiniškai per 184 dienas, tuo tarpu Lietuvos apeliacinis teismas civilines bylas apeliacine tvarka išnagrinėja vidutiniškai per 243 dienas. Atsižvelgiant į tai ir siekiant spartesnio civilinių bylų nagrinėjimo bei teisinės taikos tarp šalių atkūrimo, CPK projektu ir JANĮ projektu siūloma keisti bylų rūšinio teisingumo taisykles, numatant kai kurių dėl savo pobūdžio nesudėtingų bylų priskyrimą apylinkių teismams.

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėjai nesutinka su šiuo CPK 27 straipsnio pakeitimo projektu, nes:

- 1) jau ilgą laiką tiek pačioje teismų sistemoje, tiek ir viešai spaudoje keliama problema, kad darbo krūvis apylinkių teismuose yra per didelis ir neadekvatus, įvertinant juose dirbančių teisėjų ir kito personalo etatų skaičių ir darbo laiką. Objektiviai per didelis darbo krūvis lemia tai, kad prastėja teisėjo kvalifikacija ir galimai procesinių sprendimų kokybė. Teisėjas priverstas nepažeidžiant procedūrinių reikalavimų susitvarkyti su dideliu darbo kiekiu ir neturi laiko sekti naujausių įstatymų pakeitimų, dalyvauti teisėkūros procese – teikti nuomones ir atsiliepimus įstatymo leidėjui dėl svarstomų teisės aktų pakeitimų, negali sekti teismų praktikos ir doktrinos naujovių, dalyvauti mokymuose, seminaruose, konferencijose, kitokiu būdu kelti savo kvalifikacijos, nors tai daryti jam yra privaloma. Teismų sistemoje niekada nebuvo jokio bandymo įvertinti tai, koks optimalus ar maksimalus teisėjo darbo krūvis turėtų būti ir kurį viršijus jau būtų galima kalbėti, kad teisėjas dirba virš savo fizinių ir psichologinių galimybių ribos ir jam reikia skirti pagalbą – paskirti papildomą personalą ar administracinį sprendimu mažinti darbo krūvį, t. y. skirti mažiau naujų bylų. Dėl šių priežasčių teisėjai priversti dirbti per dideliu intensyvumu ir patiria nuolatinį stresą, fizinį nuovargį, blogėja jų sveikata, krinta pasitenkinimas darbu, motyvacija. Iš www.teismai.lt skelbiamos 2018 metų teismų veiklos apžvalgos matyti, kad 2018 metais vidutiniškai per metus vienas teisėjas apylinkės teisme išnagrinėjo 422 bylas (2017 m. – 471, 2016 m. – 599), vidutiniškai per darbo dieną apylinkės teismo teisėjas išnagrinėjo 1,68 bylos (2017 m. – 1,87, 2016 m. – 2,38). Apžvalgoje teigiama, kad vieno teisėjo vidutiniškai išnagrinėjamų bylų skaičius didžiausias buvo apylinkės teismuose, t. y. labiausiai apkrauti yra apylinkių teismai. 2018 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 39,83.
- 2) iš www.teismai.lt skelbiamos 2019 metų teismų veiklos apžvalgos matyti, kad 2019 metais apylinkių teismuose vieno teisėjo išnagrinėtų bylų vidurkis buvo 36,70 bylos, apygardų – 7,42. Kai apylinkių teismų teisėjų krūvis svyruoja nuo 47,88 (Šalčininkai) iki 25,36 (Skuodas), tai apygardose – nuo 9,22 (Vilnius) iki 4,76 (Panevėžys). Pažymėtina, kad esant tokiam esminiam bylų krūvio ir nagrinėjimo skirtingose instancijose terminų skirtumui, pirmiausia turėtų būti ištiriama ir nustatoma, **dėl kokių priežasčių** apygardos teismai taip lėtai nagrinėja civilines bylas pirmąją instanciją, ar tos priežastys yra svarbios ir pagrįstos. Manome, kad Teisingumo ministerija CPK 27 straipsnio pakeitimo projektą teikia skubotai,

3) toks CPK 27 straipsnio pakeitimo projektas nepadėtų išspręsti spartesnio civilinių bylų nagrinėjimo klausimo, o tik pagilintų jau seniai susidariusią ir iki šiol niekaip neišsprendžiamą krizinę darbo krūvio problemą apylinkių teismuose.

Edita Šturikienė
 Dians Jasaitienė
 Artūras Ošpa
 Jacek Warkentienė
 Artas Brundis
 Tamsa Vukotoni
 Raza Uebamienė
 Lolma Kriamienė
 Aušra Barškaitė
 Lolis Kriamienė
 Dita Jonaitienė
 Vida Igurtienė
 Rita Štikaitė
 Vidutė Štikaitė
 Vaidija Štikaitė
 Vaidotas Granickas
 Ona Hakentkevičienė
 Minčaugas Plečias
 Tamsa Podanienė
 Luitina Subanienė
 Agnė Štikaitė
 Beata Palubinskienė
 Stefa Jasaitienė
 Judrė Petrovičienė
 Sergej Lebedev
 Tomas Ristinas

Svetlana Pavina
Edite Milne
Lina Baubly

